

SILESIA

TRAM NEWS

ISSN 2299-2790

INWESTYCJE

Rewitalizacja torowiska na katowickim Rynku

>>> str. 4-5

SPACERY PO REGIONIE

W dawnej osadzie brzóz i kamieni

>>> str. 6-7

ROZMAITOŚCI

Przybywa żółtych rowerów w Metropolii

>>> str. 9

Zapraszamy na Dzień Otwarty Zajezdni w Bytomiu!

>>> str. 2

Jedźmy razem

Przed nami kolejny Dzień Otwarty – cykliczne wydarzenie organizowane przez spółkę Tramwaje Śląskie S.A. w związku z Europejskim Tygodniem Mobilności. Już teraz gorąco zapraszamy w sobotę 21 września do zajezdni w Bytomiu, a o szczegółach informujemy na stronie 2. Oczywiście, zachęcam do tego, aby na Dzień Otwarty dojechać tramwajem! Można też skorzystać z Metroroweru, który cieszy się coraz większą popularnością wśród mieszkańców naszych miast. Świadczy o tym wstępne podsumowanie tegorocznego sezonu rowerowego w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, które prezentujemy na stronie 9.

Przy sprzyjającej aurze prowadzone są roboty związane z modernizacją infrastruktury tramwajowej. Na stronie 3 przedstawiamy comiesięczny raport z prac realizowanych przez spółkę Tramwaje Śląskie S.A. w ramach unijnego programu inwestycyjnego.

Końcówka wakacji to czas ciekawych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. 25 sierpnia na Stadionie Śląskim w Chorzowie odbył się mecz Diamentowej Ligi – Silesia Memoriał Kamili Skolimowskiej. Zmagania gwiazd światowej lekkoatletyki, znanych chociażby z ostatnich Igrzysk Olimpijskich w Paryżu, oglądało z trybun ponad 42 tysiące widzów i podziwiała między innymi ustanowienie dwóch rekordów świata! Fotorelację z tych niezwykłych zawodów zamieszczamy na stronie 10. W sierpniowym numerze podsumujemy także pół roku obchodów Europejskiego Miasta Nauki Katowice 2024. Za nami wiele wyjątkowych wydarzeń, dzięki którym stolica województwa śląskiego utrwaliła wizerunek nowoczesnego i rozwijającego się miasta w centrum Metropolii. Więcej na ten temat piszemy na stronie 8.

Mimo zakończenia sezonu urlopowego, warto wykorzystać weekendy na rodzinne wycieczki i wędrowki. Nasz przewodnik turystyczny, na stronach 6 i 7, zaprasza do Brzozowic-Kamienia, jednej z dzielnic Piekar Śląskich. Przygotowaliśmy też całostronicową krzyżówkę. Życzę Państwu milej i inspirującej lektury!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Miłośnicy tramwajów powinni zaznaczyć ważną datę w kalendarzu. W sobotę 21 września 2024 spółka Tramwaje Śląskie S.A. organizuje coroczny Dzień Otwarty. Tym razem miejscem spotkania będzie zajezdnia tramwajowa w Bytomiu.

Dni Otwarte Zajezdni Tramwajowych organizowane są w związku z obchodzoną w dniach 16-22 września Europejskim Tygodniem Mobilności (wcześniej Europejskim Tygodniem Zrównoważonego Transportu). Tydzień kończy Europejski Dzień Bez Samochodu, kiedy posiadacze samochodów mogą korzystać z komunikacji zbiorowej bezpłatnie, by przekonać się, jak dobrą publiczną komunikacją jest alternatywa dla indywidualnego transportu samochodowego.

A jakie atrakcje czekają nas podczas tegorocznego Dnia Otwartego? Całość rozpocznie się otwarciem bramy do zajezdni w Bytomiu punktualnie o 11:00. Kwadrans później do zajezdni dojedzie parada wyjątkowych tramwajów – każdy typ taboru wjeżdżający w paradzie na teren zajezdni będzie przedstawiany i przybliżony od strony historycznej i technicznej. O 11:30 rozpocznie się występ Orkiestry Dętej Państwowych Szkół Budownictwa (PSBand Orkiestra Budowlanki) oraz zespołu mażorettek „Charms”. O 12:15 na warsztaty tańca dawnego zaprosi Bractwo Rycerskie Zamku Będzin, które towarzyszyć będzie uczestnikom zabawy także później. Również z bramą zajezdni, czyli także o 11:00, otwarte do zwiedzania zostaną pomieszczenia zajezdni tramwajowej, a także wystawy, które będzie można zwiedzać do 18:00. Będzie można zasiąść w symulatorze kabiny motorniczego. Jak co roku zaplanowane są pokazy: wkołajania

tramwaju, podnoszenia wagonu tramwajowego za pomocą specjalnego sprzętu oraz przejazd wagonu przez myjnię automatyczną. Wśród wielu atrakcji nie zabraknie części artystycznej dla dzieci, odbędą się pokazy tańca indyjskiego, a także ratownictwa technicznego straży pożarnej. O 16.30 na scenie pojawi się Golden Mix, a na zakończenie, około 18.00 rozpocznie się koncert zespołu Universe. Wydarzenie poprowadzi Marcin Janota.

Na terenie zajezdni swoje stanowiska ustawią m.in. żołnierze, strażacy, policjanci. Nie zabraknie też ratowników medycznych i ratowników górniczych.

Podczas Dnia Otwartego zostaną wręczone puchary zwycięzcom turnieju piłki nożnej. Ogłoszone zostaną wyniki konkursów na hasło i pocztówkę promujące komunikację tramwajową w regionie.

Szczegółowe informacje pojawią się niebawem na plakatach oraz monitorach w tramwajach, jak również na stronie www.tramwajeslaskie.eu.

red

21 września uruchomione zostaną specjalne linie tramwajowe i autobusowe, dowożące zwiedzających do Zajezdni w Bytomiu. Szczegółowy rozkład jazdy dostępny będzie na stronie www.tramwajeslaskie.eu.

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:
Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

w Chorzowie:

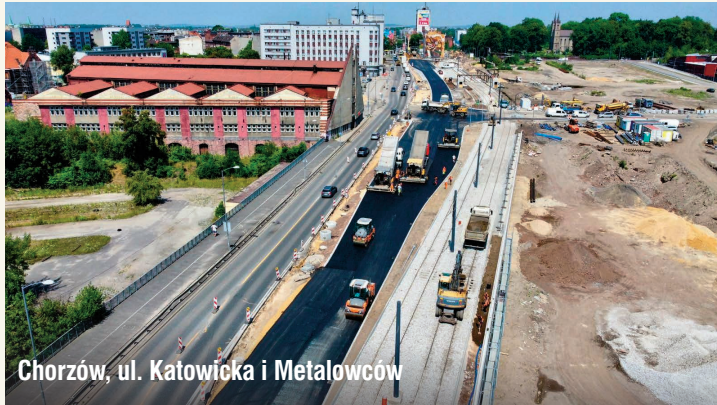
- W ramach zadania zakończono budowę torowiska tramwajowego wraz z siecią trakcyjną. 20 sierpnia odbył się pozytywny przejazd techniczny tramwajem. Zadanie zgłoszone zostało przez wykonawcę do odbioru.

w Mysłowicach:

- ul. Starokościelna i Bytomska – prace torowe zostały zakończone;
- ul. Powstańców i Szymanowskiego – trwają prace torowo-drogowe.

W Rudzie Śląskiej:

- Zadanie w rejonie Pętli Chebzie zostało zakończone.

Chorzów, ul. Katowicka i Metalowców

Ruda Śląska, Chebzie

Ruda Śląska, Chebzie

Mysłowice, ul. Powstańców

Mysłowice, ul. Starokościelna

Mysłowice, ul. Bytomska

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane są z Projektem pn.: „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie UE 2014-2020.

Rewitalizacja torowiska tramwajowego na Katowickim Rynku

Nowa jakość komunikacji miejskiej

Węzeł tramwajowy na katowickim Rynku stanowi strategiczny punkt w całej sieci komunikacyjnej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Jest to jeden z najważniejszych i najbardziej obciążonych odcinków sieci tramwajowej w regionie, gdzie w godzinach szczytu tramwaje przejeżdżają średnio co minutę. Tak intensywna eksploatacja infrastruktury, pomimo zachowania najwyższych standardów utrzymania, sprawia, że po ponad 10 latach od realizacji zadania pn.: „Przebudowa strefy Rondo-Rynek” konieczna jest jej wymiana.

Ten centralny węzeł nie tylko zapewnia sprawną komunikację wewnątrz Katowic, ale także odgrywa bardzo ważną rolę w połączeniach z innymi miastami aglomeracji, umożliwiając dostęp do najważniejszych punktów w Katowicach takich jak centra handlowe, instytucje kultury i administracyjne oraz kluczowe węzły przesiadkowe.

Inwestycja, której celem jest rewitalizacja infrastruktury torowej w samym centrum miasta, obejmuje wymianę około 200 metrów toru pojedynczego. Prace skupiają się na obszarze skrzyżowania torowego w Rynku, wraz z relacjami skrotnymi, gdzie zostaną zastosowane nowoczesne technologie z zakresu inżynierii i automatyki ruchu tramwajowego, a także materiały zapewniające zwiększoną wytrzymałość na zużycie. Realizacja projektu zapewni na lata niezawodną eksploatację i komunikację na wysokim poziomie, a także przywróci i podniesie estetykę komunikacji tramwajowej oraz całego centrum miasta.

Jednym z kluczowych elementów projektu jest wymiana czterech dwutorowych rozjazdów pojedynczych. Nowe rozjazdy zostaną wyposażone w zaawansowany system sterowania i nadzoru ruchu, a także ogrzewania, co zwiększy ich niezawodność, poziom bezpieczeństwa oraz płynność ruchu tramwajowego. Dodatkowo, w ramach inwestycji zostanie wymienione skrzyżowanie torowe. Ponadto zainstalowany będzie system smarowania szyn, który wydłuży ich żywotność oraz ograniczy emisję hałasu wibroakustycznego. Przeprowadzona zostanie również regulacja torowiska

w miejscach, gdzie nowe tory będą łączyć się z istniejącą infrastrukturą. Zadanie rozpoczęło się 22 lipca i zostało podzielone na dwa etapy. Pierwszy etap obejmował wymianę torowiska na relacji Zawodzie - Brynów, natomiast drugi etap dotyczy relacji Rondo - Dworzec PKP wraz ze skrzyżowaniem. W trakcie realizacji, tuż po rozpoczęciu pierwszego etapu, pomimo posiadania obszernej dokumentacji powykonawczej z poprzedniej modernizacji, pojawiły się nieprzewidziane problemy techniczne. Okazało się, że konieczne jest odtworzenie kanalizacji kablowej, w której

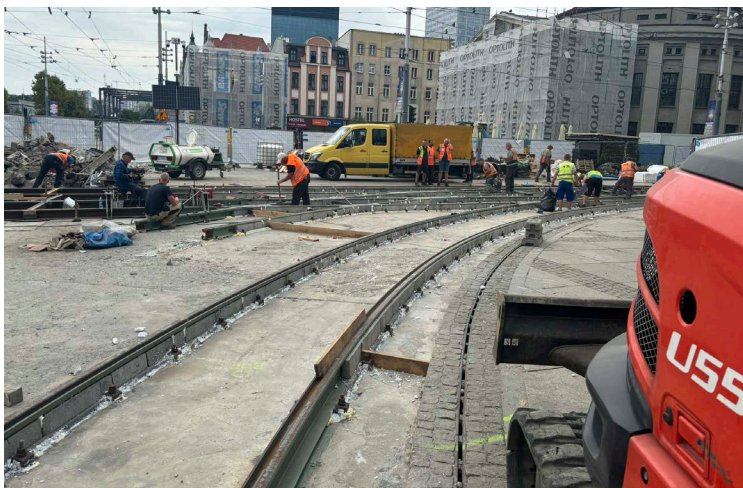
przebiegają instalacje automatyki rozjazdów. Istniejące kanały, które planowano ponownie wykorzystać dla nowych instalacji, nie nadawały się do użytku z powodu licznych uszkodzeń i braku drożności. Jak wykazały prace rozbiórkowe, te defekty były przyczyną licznych problemów z działaniem napędów zwrotnic w ubiegłych latach. W związku z tym podjęto decyzję o zleceniu robót dodatkowych polegających na budowie nowej kanalizacji, aby zapewnić niezawodność urządzeń automatyki oraz dostęp do instalacji podziemnych w przyszłości.

Niezwłocznie rozpoczęto opracowywanie modyfikacji harmonogramu robót i organizacji ruchu. Czas konieczny na wykonanie robót dodatkowych został oszacowany na około dwa tygodnie. Podjęto też szybką decyzję, aby wymiana skrzyżowania została wykonana w pierwszym etapie, co pozwoliło maksymalnie wykorzystać dodatkowy czas i jednocześnie ograniczyć wpływ tych komplikacji na termin końcowy zadania. Jednocześnie założono, że w etapie drugim, mogą wystąpić tożsame trudności z kanalizacją kablową rozjazdów przy Skarbku i Przystanku, co zostało uwzględnione w nowym harmonogramie. Obecnie prace przebiegają zgodnie z planem. Nawierzchnia stalowa w etapie pierwszym jest na ukończeniu. Trwają prace związane z uru-

chomieniem rozjazdów oraz oczyszczanie i ponowne brukowanie nawierzchni Rynku. Wznowienie ruchu w relacji Zawodzie-Brynów nastąpi 30 sierpnia 2024 roku. Zakończenie II etapu i wznowienie ruchu we wszystkich relacjach planowane jest do 22 września 2024 roku, zaś prace porządkowe i usunięcie zaplecza budowy winny zostać ukończone na początku października.

Realizacja projektu rewitalizacji węzła tramwajowego w ścisłym centrum Katowic to skomplikowane wyzwanie, które wymaga ścisłej współpracy i koordynacji zespołów inżynierów Spółki, służb miejskich oraz wykonawcy. Prace te są prowadzone w tkance miejskiej i komunikacyjnej, która funkcjonuje jako żywy organizm, z którego korzystają zarówno mieszkańcy, pasażerowie jak i turyści. Odważne i odpowiedzialne decyzje są kluczowe dla minimalizacji zakłóceń oraz efektywnego wdrożenia właściwych rozwiązań. Efektem finalnym będzie nie tylko zapewnienie niezawodnej eksploatacji infrastruktury na wiele lat, ale także poprawa jakości życia w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, poprzez zwiększenie komfortu podróży i estetyki przestrzeni publicznej.

Paweł Gajowski

BIBUS MENOS®

KOMPLEKSOWE ROZWIĄZANIA
DLA INFRASTRUKTURY
TRAMWAJOWEJ

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedzimy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznanne.

Budynek starego ratusza gminnego

W dawnej osadzie brzóz i kamieni

Brzozowice-Kamień to najstarsza dzielnica Piekar Śląskich, położona nad rzeką Brynicą, w pobliżu dawnej granicy z Zagłębiem Dąbrowskim i Królestwem Kongresowym. Miejscowość wzmiankowana była już w 1277 roku.

Nazwa Brzozowice prawdopodobnie nawiązuje do licznie występującej na tym terenie brzozy. W dokumentach z XIII wieku pojawiają się nazwy „Brezovi Jazd” (Brzozowy jazd lub ujazd), a także „Ruppert Villae” (stąd niemiecka nazwa „Ruppertsdorf”, pochodząca prawdopodobnie od rycerza Rupperta, który mógł być założycielem osady). Natomiast nazwa Kamień to typowe dla średnio-wieczna określenie osad, na terenie których występowały liczne kamienie lub kamieniołomy. W XIV i XV wieku właścicielem wsi Kamień była rodzina Kamińskich. Ostatni przedstawiciel tego rodu, Józef Kamiński z rodu Leliwa, sprzedał swój majątek rodzinie Szonowskich. Kolejnym jej właścicielem był Franciszek de Pozorowski, a następnie von Woysch, od którego majątek odkupił hrabia Henckel von Donnersmarck, będący już właścicielem sąsiednich Brzozowic. Oba majątki w rękach Donnersmarcków były aż do 1909 roku. Wówczas ich dobra ziemskie przeszły na własność Śląskiego Towarzystwa Akcyjnego dla wprowadzenia Górnictwa i Hutnictwa Cynkowego. Pierwotnie obie wsie rozwijały się dzięki gospodarce pasterskiej i hodowli owiec, a we wsiach

istniały karczmy i młyny. Gwałtowny rozwój osad nastąpił dopiero w XIX wieku wraz z powstawaniem przemysłu. Z inicjatywy Johna Baidona oraz księcia Fryderyka Augusta Hohentlohe uruchomione zostały kopalnie „Helena” i „Brzozowice”, a w 1908 roku największa z nich - „Andaluzja”. Po plebiscycie i powstaniach śląskich Brzozowice i Kamień znalazły się w granicach państwa polskiego, a w 1933 roku nastąpiło połączenie obydwu miejscowości w jeden organizm administracyjny. Po zakończeniu II wojny światowej Brzozowice wraz z Kamieniem były samodzielną gminą. W 1954 roku otrzymały status osiedla, zaś w 1962 roku uzyskały prawa miejskie. Natomiast w 1973 roku włączono je do miasta Brzeziny Śląskie. Po podziale administracyjnym Polski w 1975 roku włączone zostały jako dzielnica w granice miasta Piekary Śląskie. Herbem Brzozowic był Baranek Wielkanocny na niebieskim tle, zaś Kamienia - gwarek z kilofem w ręku, pracujący na przodku kopalni. Najwybitniejszą postacią pochodzącą z Kamienia był urodzony około 1265 roku Jan Kołda herbu Oksza, znany jako Nanker - biskup krakowski (1320-1326)

i wrocławski (1326-1341), kanclerz na dworze królewskim, dziekan kapituły wrocławskiej. Nasz historyczny spacer warto rozpocząć od wjazdu do dzielnicy od strony Brzeziny Śląskich. Przy ulicy Partyzantów dostrzeżemy ufortyfikowany punkt oporu, składający się m.in. z dwóch jednoizbowych schronów, podręcznych magazynów, a także dwukondygnacyjnych schronów bojowych nr 48 i 49, uzbrojonych w ciężkie karabiny maszynowe i działa przeciwpancerne. Ponadto, tuż przy przy drodze, usytuowany jest jednokondygnacyjny schron nr 50, w którym stacjonował dowódca punktu oraz załoga składająca się z 6-9 żołnierzy. Schron wybudowany został w 1936 roku i wchodził w skład Obszaru Warownego Śląsk. Po przeciwnej stronie ulicy Partzantów, na niewielkim pagórku, znajdują się zabudowania Zespołu Szkół nr 1. Kierując się w prawo, dotrzemy do ulicy Długosza. Pod numerem 84 stoi dawny dom „Strzelca”, będący jednocześnie zamaskowanym schronem bojowym wzniesionym w 1938 roku. Schron znajduje się na parterze budynku i składa się z korytarza wejściowego i jednego pomieszczenia, które mogło pomieścić od 6 do 9

Polski Schron Bojowy nr 50 przy ul. Partyzantów

żołnierzy, zaopatrzonych w dwa karabiny maszynowe. Obecnie jest to udostępniona do zwiedzania Izba Muzealna Obszaru Warownego „Śląsk” prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Zabytków Fortyfikacji „Pro Fortalicium”.

Nieco dalej, przy ulicy Długosza 92 znajduje się budynek dawnej szkoły, zbudowany pod koniec XIX wieku, a w 1912 roku rozbudowany.

Nieopodal, na skrzyżowaniu ulic Jana Brzechwy i Marii Skłodowskiej-Curie, dostrzeżemy niewielką kamienną figurę św. Jana Nepomucena, pochodzącą z 1817 roku. Święty Jan ma chronić żyjących i upamiętniać zmarłych na cholere mieszkańców Kamienia, pochowanych na tym niewielkim wzniesieniu.

Z ulicy Jana Brzechwy udajemy się do ulicy Biskupa Nankera, gdzie znajduje się monumentalny kościół parafialny pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Jest to świątynia najstarszej piekarskiej parafii, wzmiankowanej już w 1277 roku, kiedy to odłączyła się od bytomskiej parafii św. Małgorzaty. Obecny kościół stanął na fundamentach dawnej gotyckiej świątyni. Zbudowany został w latach 1898-1899 z czerwonej cegły elewacyjnej według projektu Ludwiga Schneidera. Jest to budowla w stylu neogotyckim, trójnawowa, z mierzącą 70 metrów strzelistą wieżą. Nawa główna ma sklepienie gwieździste, zaś nawy

Dawna szkoła ludowa przy ul. Oświęcimskiej 1

boczne – sklepienie krzyżowo-żebrowe. Na ołtarzu głównym umieszczono obraz „Wręczenie kluczy św. Piotrowi”. Na filarach przy prezbiterium znajdują się figury patronów kościoła św. Piotra i św. Pawła. Ponadto na uwagę zasługują: bogato zdobiona ambona, chrzcielnica oraz ołtarze boczne z licznymi figurami świętych.

Przy kościele mieści się budynek probostwa z 1881 roku, natomiast za świątynią rozciąga się cmentarz parafialny. W pobliżu przykościelnego parkingu stoi pomnik upamiętniający 41 osób zamordowanych przez hitlerowców (pomnik przeniesiony z terenu zlikwidowanej kopalni „Andaluzja”).

Nasz spacer kontynuujemy ulicą Biskupa Nankera, mijając urokliwą zabudowę mieszkaniową dzielnicy i dochodząc do skrzyżowania z ulicami Oświęcimską i Partyzantów. Po drodze warto zatrzymać się przy ulicy Biskupa Nankera 103, gdzie znajduje się budynek dawnego ratusza gminnego, wzniesionego w 1929 roku na gruncie kościelnym, zwanym „Winnica”. Po przeciwnej stronie skrzyżowania usytuowany jest niewielki skwer, gdzie w 1961 roku – z okazji 1000-lecia istnienia gminy – ustawiono symboliczny głaz narzutowy.

Ulicą Oświęcimską dochodzimy do Ośrodka Kultury „Andaluzja”. Przed budynkiem w 2019 roku postawiono pomnik upamiętniający pracowników Kopalni Węgla Kamiennego „Andaluzja”,

Wnętrze kościoła pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła

którzy w grudniu 1981 roku podjęli akcję strajkową w proteście przeciwko bezprawnemu zatrzymaniu działaczy NSZZ „Solidarność” i ogłoszeniu stanu wojennego. Monument składa się z koła linowego maszyny wyciągowej o średnicy 6 metrów i wadze 8 ton oraz dwóch wagoników węglowych ustawionych na szynach. Pomnik upamiętnia również działalność kopalni „Andaluzja” w Brzozowicach-Kamieniu w latach 1912-2014.

Nieco dalej, przy ulicy Oświęcimskiej 1, znajduje się stara szkoła w Brzozowicach, wzniesiona w 1896 roku z czerwonej cegły elewacyjnej. Od 1931 roku budynek przeznaczony został na cele mieszkaniowe. Na przeciw szkoły dostrzeżemy krzyż przydrożny, wzniesiony w 1896 roku. Natomiast obok dawnego budynku szkolnego umiejscowiono Park Trzech Bohaterów, gdzie znajduje się pomnik zamordowanych w 1941 roku trzech harcerzy: Józefa Hadasia, Huberta Hatko oraz Teodora Tomy. Stoi tu również pomnik ku czci bohaterów II wojny światowej.

Naszą wędrówkę można zakończyć odpoczynkiem przy małej tężni solankowej, uruchomionej w 2021 roku w ramach piekarskiego Budżetu Obywatelskiego.

**Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny**

Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła

Figura św. Jana Nepomucena przy skrzyżowaniu ulic Marii Skłodowskiej-Curie i Jana Brzechwy

Fragmenty zabudowy przy ul. Biskupa Nankera

Nauka na Śląsku staje się modna

Prestiżowy tytuł Europejskiego Miasta Nauki Katowice 2024 (EMNK 2024) to efekt wysiłków Miasta Katowice oraz siedmiu publicznych uczelni działających w ramach Konsorcjum Akademickiego – Katowice Miasto Nauki. Za nami półmetek obchodów tego wydarzenia.

Przez pół roku obchodów EMNK 2024 ponad ćwierć miliona osób skorzystało z blisko 1100 wydarzeń! Wykłady, warsztaty, wydarzenia popularnonaukowe, konferencje naukowe, kongresy, wydarzenia muzyczne, kulturalne, festiwale, a także inicjatywy społeczne i imprezy rekreacyjne realizowane są w ramach pasm programowych EMNK 2024: 50 Tygodni w Mieście Nauki, Miasto-Region-Akademia, Program Młodych Miasta Nauki, Nauczyciele – Nauczycielom.

Wydarzenia organizowane w ramach Europejskiego Miasta Nauki cechuje duża różnorodność. Wśród nich były:

- Gala otwarcia Europejskiego Miasta Nauki Katowice 2024, czyli widowisko naukowo-artystyczne KATOPOLIS w Hali Widowiskowo-Sportowej „Spodek”, które towarzyszyło inauguracji 7. Śląskiego Festiwalu Nauki KATOWICE;
- Dzień Nauki Polskiej w Europejskim Mieście Nauki Katowice. Z tej okazji przedstawicielki i przedstawiciele EMNK 2024 wzięli udział w debatach w Parlamencie Europejskim w Brukseli, wizyta była również okazją do przedstawienia wystawy „Where The Mountains Are Upside Down And Inside Out” oraz pokazu etiud filmowych Szkoły Filmowej im. K. Kieślowskiego UŚ;
- Międzynarodowa Konferencja EuroScience Open Forum (ESOF);
- Europejskie Targi Talentów EU Talent Fair.

Na uwagę zasługują także propozycje dla młodych odbiorców EMNK 2024 – konkurs dla młodych naukowców realizowany we współpracy z Komisją Europejską: EUCYS (EU Contest for Young Scientists) oraz konkurs EU TalentOn, podczas którego uczestnicy będą wypracowywać innowacyjne rozwiązania poprawiające jakość życia.

Wydarzenia Europejskiego Miasta Nauki cieszą się ogromnym zainteresowaniem. Ich różnorodność, tematyka i ciekawe formy powodują, że

każdy może znaleźć coś dla siebie. To nie tylko spotkania w ramach poszczególnych pasm programowych, konferencje czy aktywności w zlokalizowanym przy katowickim Rynku Kato Science Corner, ale także podcasty i relacje w mediach społecznościowych. Wydarzenia są kierowane do wszystkich – młodych i starszych, uczniów, studentów, nauczycieli, osób niezwiązanych ze szkolnictwem wyższym i reprezentujących różne zawody. - Zrobiliśmy w regionie coś niezwykłego – uświadomiliśmy mieszkańcom wartość posiadania tak prężnych ośrodków naukowych wokół siebie, co staje się przedmiotem dumy regionalnej – podkreśla prof. Ryszard Koziołek, rektor Uniwersytetu Śląskiego – uczelni, która jest liderem Konsorcjum Akademickiego – Katowice Miasto Nauki. - Pokazaliśmy też, jak uczelnie potrafią ze sobą współpracować, myśląc nie tylko o swoim środowisku, ale w równym stopniu również o pożytku nauki dla obywatela.

Informacje na temat aktualnych wydarzeń w ramach obchodów EMNK 2024 znaleźć można na stronach: www.miastonauki.pl oraz www.us.edu.pl.

Źródło: us.edu.pl

Przybywa żółtych rowerów w Metropolii

System Metrorower został od 1 sierpnia rozszerzony z 8 na 31 gmin Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Do dyspozycji mieszkańców jest obecnie 7 tysięcy rowerów i 924 stacje, co czyni go trzecim największym tego typu systemem w Europie.

Uruchomiony przez GZM i firmę Nextbike system wystartował na początku tego roku w 8 miastach z 276 stacjami i 1860 rowerami. Według początkowych zamierzeń, drugi i trzeci etap uruchamiania systemu miał nastąpić odpowiednio w drugiej połowie obecnego roku oraz w przyszłym roku.

– Dzięki dobrej współpracy udało się je jednak znacznie przyspieszyć – mówi Kazimierz Karolczak, przewodniczący zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. – Pierwsze miesiące działania systemu i jego bardzo pozytywny odbiór pokazało, jak ważny był to projekt. Każdego dnia tysiące ludzi używa rowerów do codziennych podróży, jak pokazują statystyki, głównie w dojeździe do pracy czy szkoły.

Od 25 lutego mieszkańcy metropolii odbyli blisko 433 tysiące podróży i łącznie spędzili w drodze ponad 12,9 mln minut, pokonując w tym czasie 1,68 mln km. Średni dzienny dystans podróży wyniósł 4 km, a najwięcej podróży trwało od 6 do 11 minut oraz w przedziale 20-24 minut. Średni czas pojedynczego przejazdu wyniósł zaś 15 minut, co pokazuje, że Metrorower funkcjonuje przede wszystkim jako środek transportu o charakterze dojazdowym, a nie rekreacyjnym. Potwierdzają to zresztą wyniki ankiety przeprowadzonej przez Nextbike wśród użytkowników: Tylko 1 na 3 ankietowanych korzystał z Metroroweru w wolnym czasie w celu odbycia wycieczki rowerowej. Ponad 58% ankietowanych wykorzystuje go zaś w codziennych podróżach: w dojazdach do pracy lub szkoły (27,7%), do węzłów komunikacyjnych (16,9%), do pobliskich lokali usługowych (13,9%). 97,4% ankietowanych uważa, że rower miejski jest potrzebny w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, a 92,9% ankietowanych wprost przyznaje, że integracja Metroroweru z transportem publicznym to dobry pomysł.

Poza rozszerzeniem samego systemu, 1 sierpnia Metrorower został objęty programem kart Multisport. Posiadacze kart MultiSport mogą korzystać z miejskich rowerów publicznych za darmo przez godzinę dziennie. To efekt rozszerzonej oferty przygotowanej przez Nextbike i Benefit Systems. Aby skorzystać z tej możliwości, wystarczy odwiedzić stronę multisportbike.pl, podać numer aktywnej karty MultiSport, adres e-mail, numer telefonu i podstawowe dane osobowe. Po zakończeniu rejestracji

użytkownik otrzyma sześciocyfrowy numer PIN, który umożliwi mu codzienne bezpłatne wypożyczenie roweru na 60 minut nie tylko w GZM, ale również w Łodzi oraz kilkudziesięciu innych miastach w Polsce, w tym w Warszawie, Wrocławiu czy Białymstoku. W przypadku dłuższych wypożyczeń obowiązują standardowe taryfy Nextbike w danym mieście.

Wszystkie rowery w systemie Metrorower to nowoczesne jednoślady czwartej generacji z nadajnikami GPS, umożliwiające wypożyczenie i oddanie na stacjach bez konieczności wpinania do stojaków. System pozwala na swobodne przemieszczanie się między gminami i pozostawienie roweru w innej miejscowości. GZM traktuje rower publiczny jako równoprawny środek transportu miejskiego, obok tramwaju, autobusu i trolejbusu. Rowery mają te same barwy co autobusy, podkreślając ich rolę w zrównoważonym transporcie. Posiadacze biletów okresowych mogą korzystać z Metroroweru bez dodatkowych opłat przez 60 minut dziennie, integrując aplikację „Metrorower” z „Transport GZM”.

Źródło: metropoliagzm.pl

Rekordowe zawody na Stadionie Śląskim

Szwed Armand Duplantis skoczył o tyczcze 6,26 m, zaś Norweg Jakob Ingebrigtsen uzyskał fenomenalny wynik na 3000 m. 25 sierpnia podczas Memoriału Kamili Skolimowskiej na Stadionie Śląskim padły dwa rekordy świata. A przy okazji rekord frekwencji!

Gdy przed kilkoma laty Stadion Śląski został zmodernizowany, następnie stał się Narodowym Stadionem Lekkoatletycznym, a co roku organizowane na nim były prestiżowe imprezy, pozostało tylko jedno marzenie. By kiedyś w tym miejscu został pobity rekord świata.

Podczas tegorocznego Memoriału Kamili Skolimowskiej, w randze zawodów Diamentowej Ligi, padły aż dwa najlepsze w historii wyniki! Niedzielne zawody w „Kotle Czarownicy” oglądało ponad 42 357 kibiców.

Pierwszy rekord świata w Chorzowie ustanowił Jakob Ingebrigtsen. Znakomity Norweg, mistrz olimpijski na 5000 m, podjął próbę poprawienia najlepszego rezultatu na świecie na nietypowym dystansie 3000 m. Rekord świata Kenijczyka Daniela Komena miał już prawie 28 lat i wynosił 7:20,67. Ingebrigtsen, prowadzony przez dwóch pacemakerów, po dwóch kilometrach miał niewielką stratę do najlepszego wyniku w historii, ale później – już biegnąc samotnie – mocno przyspieszył. Efekt? Fenomenalny rekord świata 7:17,55!

Ale to nie był koniec niebywałych rzeczy! W konkursie skoku o tyczcze poziom był bardzo wysoki, trzech zawodników pokonało granicę sześciu metrów: Grek Emanouil Karalis, Amerykanin Sam Kednicks i Szwed Armand Duplantis. W końcu jednak na placu boju pozostał tylko ten ostatni. Mistrz olimpijski i rekordzista świata z igrzysk w Paryżu (6,25 m). Stało się jasne, że „Mondo” w Chorzowie pokusi się o nowy rekord. W drugiej próbie na wysokości 6,26 m przefrunął nad poprzeczką!

W Chorzowie świetnych wyników było co niemiara. Letsile Tebogo z Botswany

Zdjęcie: Marcin Białanda

wygrał bieg na 200 m z czasem 19,83 s (najlepszy wynik w historii na polskiej ziemi). Kanadyjczyk Marco Arop uzyskał doskonały wynik na 800 m (1:41,86). Błysnęła także Holenderka Femke Bol (52,13 s) i Norweg Karsten Warholm (46,95 s). Oboje w biegu na 400 m przez płotki.

Kibice trzymali kciuki za Natalię Kaczmarek, jedyną polską medalistkę w lekkoatletyce na igrzyskach w Paryżu. Polka chciała się zrewanżować mistrzyni olimpijskiej Marileidy Paulino z Dominikany. Ale kolejność była identyczna jak w stolicy Francji. Paulino wygrała ze świetnym wynikiem 48,66 s, zaś Kaczmarek była trzecia (49,95 s).

W Chorzowie wystartowali także m.in. Ewa Swoboda, Maria Andrejczyk, Paweł Fajdek i Wojciech Nowicki. Przed mityngiem z kibicami pożegnały się kończące karierę specjalistki od biegu na 400 m Małgorzata Hołub-Kowalik oraz Anna Kielbaśnińska, medalistki wielkich imprez, m.in. IO w Tokio. Organizatorzy już zapowiedzieli, że kolejny Memoriał Kamili Skolimowskiej, oczywiście w Diamentowej Lidze, odbędzie się 9 sierpnia 2025 r.

Michał Fabian

Od października zmiana cen biletów

Transport GZM zapowiada wprowadzenie zmian w cenniku biletów - nowa taryfa zacznie obowiązywać od 1 października 2024 roku. Ceny części biletów pozostaną bez zmian. Ceny pozostałych zmienią się od kilku do kilkunastu procent. To zdecydowanie mniej niż inflacja w tym samym okresie.

– Staraliśmy się te ceny utrzymywać tak długo, jak to możliwe – informuje Łukasz Zych, rzecznik prasowy Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. – Teraz musimy je, podobnie jak inne sektory, „urealnnić”. Ceny biletów, których w większości dotyczy korekta, były niezmiennie od kwietnia 2021 roku, a więc od ponad 3 lat. Inflacja w tym czasie to prawie 32% – dodaje Zych. Za inflacją stoją znaczące wzrosty cen paliw i energii oraz wzrost kosztów pracy oraz stawek dla przewoźników.

Cena części biletów obecnych w taryfie Transport GZM pozostanie bez zmian. Dotyczy to przede wszystkim Metrobiletów, a więc wszystkich biletów 30-dniowych oraz biletu 24-godzinowego, uprawniających do podróżowania również koleją, biletów pakietowych oraz najtańszych jednorazowych biletów papierowych – 20 i 40 minutowych. Ceny biletów jednorazowych w wersji elektronicznej również pozostaną niższe niż papierowych.

Zmiana cen pozostałych biletów nie przekroczy wskaźnika poziomu inflacji i wyniesie od kilku do kilkunastu procent. Mimo zmiany taryfy ceny biletów w sieci Transport GZM, w porównaniu z innymi polskimi miastami, pozostają w średniej krajowej.

Korekcie ulegną ceny biletów 90-dniowych i 180-dniowych, które pozostawały niezmiennie od ponad 3 lat. Po zmianie taryfy cena biletu Sieć 90 w wersji normalnej wyniesie 460 złotych. Analogiczny bilet na dwa miasta kosztował będzie 380, a na jedno miasto – 300 zł. Bilet Sieć 180 kosztował będzie 600 zł. To oznacza, że pasażerowie mogą korzystać z sieci Transport GZM już za 100 zł miesięcznie.

Spośród biletów jednorazowych, zmianie ulegną ceny biletu 90-minutowego (w wersji papierowej będzie on kosztował 7 zł, w wersji elektronicznej 6,60 zł) oraz grupowego (nowa cena to 13,80 zł). Złotówkę więcej niż dotychczas kosztować będzie bilet dzienny (13 zł).

Nowa taryfa wejdzie w życie 1 października. Bilety długookresowe zakupione przed tą datą zachowują ważność. Dla zakupionych wcześniej jednorazowych biletów papierowych przygotowane zostaną bilety uzupełniające.

Przebudowa węzła kolejowego

Zapisy łączące utrudnienia związane z przebudową węzła katowickiego wejdą w życie wcześniej, bo już 1 września. Pasażer podróżujący z biletem jednorazowym w wersji papierowej lub pakietowym, dla którego trasa podróży ulega zmianie z powodu przebudowy (czy to poprzez konieczność dokonania przesiadki, zmianę środka transportu, zmianę lokalizacji przystanku, czy skrócenie linii), może kontynuować podróż w granicach czasu obowiązywania biletu lub na podstawie przejazdu dostępnego w bilecie pakietowym, na tej samej lub innej linii kursującej w tym samym kierunku jak trasa podróży pokonywana przed przebudową. W przypadku biletów jednorazowych czas ważności tych biletów wydłuża się o czas oczekiwania na przesiadkę oraz czas dojścia do przystanku w celu kontynuowania podróży.

Źródło: metropoliagzm.pl

Krzyżówka

Imię Pudzianowskiego				Mundur polowy		Skok łyżwiarski	Tyrada		Zwolennik biskupa Rzymu		Mniej niż hrabia
Gwiazda brazylijskiego futbolu		Rozdroże		Karnawałowa zabawa			Kogucik				Z areną
Rataj						Marny piłkarz (pot.)					
Nudne pouczanie											
					Tworzy je trzcina						Rośnie na brzegach jezior
Środek odkażający					W parze z winą		Meldunek ...-Teatr				
				Kłoda				Rozpuszczalna kawa			
				Przeciwnik torysa							
Ojciec Ateny	100 zł (pot.)					Mija nieubłaganie				Wyspa w Aleutach	Patrzy trzeźwo na świat
Niewiadoma											
				Rodzaj zamszu				Służyła do prania			
				Deszcz							
Wbijana w paszporcie		Ind. gimnastyka				Komin wulkanu					
		Przypadek									
Preria lub pampa								Wąż u Kiplinga			
								Duży pajak wodny			
Zawody dla kierowców	Ruiny budowli		Towarzyszka Tarzana					Składnik zasypek			
Złączka rurowa								Na początku rury		Odludne miejsce	Dawny pias
				Gatunek herbaty	Dawny zysk	Dawna waluta Zairu		Rowek w klepce			
								Odnajmowana uczniowi			
"Indiana ...", film		Znak pisarski						Spis			
								Składnik benzyny			
				Element do łączenia blach				Autor "Układu"			
Sztuczka dryblera	Sieć rybacka	Trafiła na kamień		Droga bita					Republika z Syktywkarzem	Rasa ang. owiec	Sanki Eskimosów
					Imię Rolskiej				Krzew narkotyczny		
Cienka rurka do napojów							Należy do partii				
				Wiecznie zielone drzewo iglaste					"Krótka" moda		
Pochyłość											
Gratka							Kwestionariusz z pytaniami				

Litery w kolorowych kratkach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Wśród czytelników, którzy nadeślą prawidłowe rozwiązania do 15 września na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.
Rozwiązania można przysłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).

Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.